

บทความ สิ่งดีที่อาจยังไม่รู้เกี่ยวกับ RCEP (ตอนที่ 1)

โดย คณะผู้แทนถาวรไทยประจำอาเซียน ณ กรุงจาการ์ตา

ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค หรือที่รู้จักกันจากตัวย่อภาษาอังกฤษว่า RCEP เป็นความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศภาคีความตกลง 15 ประเทศรวมทั้งไทย เริ่มมีผลใช้บังคับล่าสุด ๆ ร้อน ๆ เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2565 หลังจากที่ใช้เวลากว่า 8 ปี ในการเจรจา ปัจจุบัน ความตกลง RCEP เป็นความตกลงการค้าเสรีที่ใหญ่ที่สุดของโลก ครอบคลุมประชากรและกลุ่มประเทศที่มี GDP รวมกันราวหนึ่งในสามของโลก แน่นอนว่าความตกลงดังกล่าวย่อมจะช่วยให้ภูมิภาคของเราที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของ COVID-19 มาอย่างหนักหน่วง สามารถฟื้นตัวได้เร็วขึ้น สำหรับไทย ปริมาณการค้าของเราครั้งหนึ่งพึ่งพาสตลาดขนาดใหญ่ของประเทศภาคีความตกลง RCEP ไทยจึงได้ประโยชน์จาก RCEP โดยตรง โดยเฉพาะโอกาสในการเข้าสู่ตลาดและการจ้างงานของภาคธุรกิจและประชาชนในภูมิภาค ทั้งนี้ ผลการศึกษาของ ดร.วิศาล บุปผเวส มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย หรือ TDRI¹ คาดว่า GDP ของไทยจะสามารถขยายตัวได้ร้อยละ 4 จากการเข้าร่วม RCEP

นอกเหนือจากการเปิดตลาดให้ผู้ประกอบการไทยสามารถค้าขายและลงทุนได้กว้างขวางมากขึ้นแล้ว RCEP ยังมีสิ่งดีที่อีกหลายอย่างที่หลายคนอาจยังไม่รู้ เช่น การส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs และการกำหนดมาตรฐานของการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

การส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

บทพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ RCEP มีเป้าหมายหลักในการปรับกฎเกณฑ์ด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศภาคีความตกลงให้สอดคล้องกัน เพื่อส่งเสริมการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดนให้มากขึ้น โดยครอบคลุมประเด็นสำคัญ อาทิ การยืนยันตัวตนทางอิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลออนไลน์ การป้องกันการส่งข้อความอิเล็กทรอนิกส์เชิงพาณิชย์ที่ไม่พึงประสงค์ นอกจากนี้ ยังระบุด้วยว่า ประเทศภาคีความตกลง RCEP จะไม่จัดเก็บอากรศุลกากรสำหรับการส่งผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ข้ามแดนระหว่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแผนการทำงานเรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ขององค์การการค้าโลก หรือ WTO

¹ บทความ “RCEP โอกาสหรือกับดักของประเทศไทย? กับ ดร.วิศาล บุปผเวส” เผยแพร่ครั้งแรกเมื่อ 19 ธ.ค. 2555 ทางเว็บไซต์

การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

ความตกลงการค้าเสรียุคใหม่มักครอบคลุมการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในการค้าระหว่างประเทศซึ่งกำลังทวีมูลค่าสูงมากในปัจจุบัน บทที่ว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้ RCEP กำหนดการคุ้มครองดังกล่าวในระดับสูง โดยให้มีการคุ้มครองและเยียวยาทางกฎหมายที่เพียงพอต่อการปกป้องเจ้าของผลงานจากการถูกละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนกระบวนการและโทษทางอาญาสำหรับการทำซ้ำซึ่งงานภาพยนตร์ในขนาดเชิงพาณิชย์โดยไม่ได้รับอนุญาต

เหล่านี้เป็นเพียงสิ่งดีดีบางส่วนที่คัดมาเล่าสู่กันฟังเท่านั้น โดยในตอนหน้า จะกล่าวถึงสิ่งดีดีของความตกลง RCEP ในด้านการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และการกำหนดมาตรฐานของการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งเชื่อหรือไม่ว่า สำคัญมาก ๆ ในการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ

เนื้อหาบางส่วน of บทความสรุปจากการเข้าร่วมการสัมมนาในหัวข้อ “Unlocking RCEP for Business” ที่จัดโดยสำนักเลขาธิการอาเซียนและสภาธุรกิจเอเชียตะวันออก ขอขอบคุณท่าน อทป.กฤษณ์ จรุงจิตร นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่เสนาบดีเศรษฐกิจอาเซียน คณะผู้แทนถาวรไทยประจำอาเซียน ณ กรุงจาการ์ตา ที่กรุณาสนับสนุนข้อมูล

บทความ สิ่งดีที่อาจยังไม่รู้เกี่ยวกับ RCEP (ตอนที่ 2)

โดย คณะผู้แทนถาวรไทยประจำอาเซียน ณ กรุงจาการ์ตา

บทความตอนที่แล้วกล่าวถึงเนื้อหาของความตกลง RCEP ในด้านการส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา นับว่า RCEP เป็นความตกลงที่ทันสมัยอย่างยิ่ง ทุกวันนี้ การทำงานจากบ้าน ความง่ายในการผลิตเนื้อหาลงสื่อสังคมออนไลน์หรือแพลตฟอร์มต่าง ๆ บนโลกอินเทอร์เน็ต ทำให้ทั้งสองเรื่องข้างต้นมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ

ในขณะเดียวกัน ก็มีอีกสองเรื่องที่สำคัญต่อการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ และจะขอเล่าให้ฟังว่า RCEP ช่วยส่งเสริมประเด็นเหล่านี้ได้อย่างไรบ้าง

การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ปฏิเสธไม่ได้ว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงวิสาหกิจรายย่อย ช่วยขับเคลื่อนการเติบโตของเศรษฐกิจ การจ้างงาน และนวัตกรรม และเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 อย่างมาก ดังนั้น ประเทศภาคีความตกลง RCEP จึงกำหนดให้ส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงได้ ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบทางการค้าและการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงข้อมูลทางธุรกิจอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของ SMEs ให้สามารถเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่มูลค่า (Global Value Chains) ในเรื่องนี้ อาเซียนค่อนข้างได้เปรียบ เพราะปัจจุบันมีกลไกในอาเซียนที่ช่วยสนับสนุน SMEs ให้สามารถใช้ประโยชน์จาก RCEP ได้ อาทิ ASEAN Trade Repository ซึ่งเป็นคลังข้อมูลทางการค้าที่สำคัญของภูมิภาค ASEAN SMEs Academy ซึ่งเป็นช่องทางสำหรับเข้าถึงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของ SMEs

การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเพื่อการเติบโตและพัฒนาร่วมกันอย่างยั่งยืน แต่ที่ผ่านมา ความตกลงการค้าเสรีที่อาเซียนทำกับประเทศต่าง ๆ ไม่ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ โดยที่ประเทศภาคีความตกลง RCEP ตระหนักว่าการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส เป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการฟื้นฟูเศรษฐกิจของภูมิภาค ความตกลง RCEP จึงระบุให้มีการจัดทำกฎระเบียบเป็นภาษาอังกฤษและเผยแพร่ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ การแลกเปลี่ยนข้อมูลกฎระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค

จะเห็นได้ว่า ความตกลง RCEP เป็นความตกลงที่สร้างขึ้นให้ทันสมัย ครอบคลุม มีคุณภาพสูง เพื่อให้ประเทศภาคีได้รับประโยชน์ร่วมกันอย่างแท้จริง หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ RCEP สามารถสืบค้นเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ของสำนักเลขาธิการ RCEP (www.rcepsec.org) และเว็บไซต์ของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (www.dtn.go.th)

เนื้อหาบางส่วนของบทความสรุปจากการเข้าร่วมการสัมมนาในหัวข้อ “Unlocking RCEP for Business” ที่จัดโดยสำนักเลขาธิการอาเซียนและสภาธุรกิจเอเชียตะวันออก ขอขอบคุณท่าน อทป.กฤษณ์ชนก จรุงจิตร นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่เสนาเศรษฐกิจอาเซียน คณะผู้แทนถาวรไทยประจำอาเซียน ณ กรุงจาการ์ตา ที่กรุณาสนับสนุนข้อมูล